

П Р А В И Л А
ДОБРОВІЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

№ 27

(нова редакція)

КИЇВ - 2009

З М І С Т

ТЕРМІНИ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ.	2
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.	3
2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ.	4
3. ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ СТРАХОВОЇ СУМИ. ФРАНШИЗА.	5
4. СТРАХОВИЙ ТАРИФ. СТРАХОВИЙ ПЛАТІЖ.	6
5. СТРАХОВІ РИЗИКИ. СТРАХОВІ ВИПАДКИ.	6
6. ВИКЛЮЧЕННЯ ІЗ СТРАХОВИХ ВИПАДКІВ І ОБМЕЖЕННЯ СТРАХУВАННЯ.	7
7. СТРОК ТА МІСЦЕ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ.	8
8. ПОРЯДОК УКЛАДАННЯ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ ТА УМОВИ ПРИПИНЕННЯ ЙОГО ДІЇ.	8
9. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН.	10
10. ДІЇ СТРАХУВАЛЬНИКА У РАЗІ НАСТАННЯ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ.	11
11. ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЮТЬ НАСТАННЯ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ ТА РОЗМІР ЗБИТКІВ.	12
12. ПОРЯДОК І УМОВИ ЗДІЙСНЕННЯ СТРАХОВИХ ВИПЛАТ.	13
13. СТРОК ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ ПРО ЗДІЙСНЕННЯ АБО ВІДМОВУ У ЗДІЙСНЕННІ СТРАХОВИХ ВИПЛАТ.	15
14. ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ СПОРІВ.	15
15. ОСОБЛИВІ УМОВИ.	16

ТЕРМІНИ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ.

Залізниця – статутне територіально-галузеве об'єднання, до складу якого входять

підприємства, установи та організації залізничного транспорту і яке, при централізованому управлінні, здійснює перевезення пасажирів та вантажів у визначеному регіоні транспортної мережі.

Залізничний транспорт – виробничо-технологічний комплекс організацій і підприємств залізничного транспорту загального користування, призначений для забезпечення потреб суспільного виробництва і населення країни в перевезеннях у внутрішньому і міжнародному сполученнях та надання інших транспортних послуг усім споживачам без обмежень за ознаками форми власності та видів діяльності, тощо.

Транспортні засоби – залізничний рухомий склад (вагони всіх видів, локомотиви, моторейковий транспорт) і контейнери.

Залізничний транспортний засіб – технічний засіб, який приводиться в рух джерелом енергії (несамохідний), призначений для руху рейковими дорогами (залізницями) і використовується, щоб переміщувати в просторі людей, вантажі і обладнання, призначене для виконання спеціальних функцій.

Рухомий склад залізничного транспорту – сукупність усіх незнімних рухомих залізничних одиниць. (Одиниця залізничного рухомого складу – це локомотив, вагон, одиниця моторвагонного рухомого складу, спеціального рухомого складу).

Локомотив – тягова самохідна машина, призначена для пересування будь-якого залізничного рухомого складу.

Вагон – несамохідна одиниця рухомого складу, якою перевозять вантажі та пасажирів.

Моторвагонний рухомий склад – моторні та причіпні вагони, із яких формують моторвагонні поїзди (електропоїзди, дизель-поїзди й автомотриси).

Спеціальний рухомий склад – сукупність незнімних рухомих одиниць (самохідних і несамохідних), призначених для будівельних, ремонтних і обслуговуючих робіт.

Поїзд – сформований й зчеплений склад вагонів з одним або кількома дієвими локомотивами чи моторвагонними вагонами, що мають встановлені сигнали.

Контейнер – це стандартна місткість, що служить для безтарного перевезення вантажів різними видами транспорту. Контейнер пристосований для механізованого вантаження, вивантаження і перевантаження з одного виду транспорту на інший.

За призначенням контейнери діляться на універсальні, спеціалізовані і спеціальні.

Поїзна робота – проходження поїзда від пункту формування до пункту призначення з виконанням технологічних операцій на шляху прямування.

Маневрова робота – будь-які пересування рухомого складу залізничного транспорту по станційних і інших коліях для забезпечення поїзної роботи і виробничої діяльності підприємств.

Схід з рейок рухомого складу залізничного транспорту – подія, що призвела до втрати взаємодії хоча б одного колеса рухомого складу залізничного транспорту з рейкою в результаті зміщення колеса від свого нормального положення щодо головки рейки.

Зіткнення поїзда або рухомого складу залізничного транспорту – зустрічне, попутне чи бокове зіткнення поїзда або рухомого складу залізничного транспорту з іншим, що рухається, зупиненим або залишеним на залізничній колії поїздом, рухомих складом залізничного транспорту чи механічним самохідним засобом незалежно від ступеня отриманих при цьому пошкоджень рухомого складу.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.

1.1. На підставі цих Правил ТДВ Страхова компанія «НАФТАГАЗСТРАХ» (далі – *Страховик*) укладає Договори добровільного страхування залізничного транспорту з юридичними особами, які володіють, користуються і розпоряджаються залізничними

транспортними засобами на правах власності або на підставі договору найму, оренди, лізингу, а також ті, які прийняли залізничні транспортні засоби для ремонту, транспортування, на зберігання або в заставу і несуть за них майнову відповідальність (далі – *Страхувальники*).

1.2. При зміні умов володіння, користування чи розпорядження залізничними транспортними засобами, Страхувальник зобов'язаний письмово повідомити про це Страховика.

1.3. Страхувальник має право при укладанні Договору страхування призначити осіб (Вигодонабувачів) для отримання страхового відшкодування, а також замінювати їх до настання страхового випадку шляхом внесення змін до Договору страхування.

Вигодонабувач – це особа, яка має законний майновий інтерес в застрахованих залізничних транспортних засобах та може зазнати збитків при настанні страхового випадку.

1.4. Правила розроблені відповідно до вимог Законів України «Про страхування» і «Про залізничний транспорт», а також інших законодавчих актів України.

2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ.

2.1. **Предметом Договору страхування** є майнові інтереси Страхувальника, що не суперечать закону України та пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням залізничними транспортними засобами, до яких входить рухомий склад і контейнери.

2.2. За цими Правилами на страхування приймаються наступні одиниці **рухомого складу**:

2.2.1. *Локомотиви* (електровози, тепловози, паровози, газотурбовози, тощо).

2.2.2. *Моторвагонний рухомий склад* (електропоїзди, дизель-поїзди і автомотриси).

2.2.3. *Вагони вантажні* – вагони, призначені для перевезення вантажів.

До них належать: критий вагон, напіввагон, вагон-платформа, вагон-цистерна, вагон бункерного типу, вагон-цистерна-термос, ізотермічний вагон, вагон-транспортер, вагон-хопер, вагон-хопер-дозатор, вагон-самоскид, а також спеціальний вагон вантажного типу (вагон-транспортер, вагон для перевезення живої риби, худоби, бітуму, легкових автомобілів, тощо).

2.2.4. *Вагони пасажирські* – вагони, призначені для перевезення пасажирів.

До вагонів пасажирського типу належать також поштові, багажні, вагони-ресторани, службово-технічні (службові, клуби, санітарні, випробувальні та вимірювальні лабораторії та інші спеціальні вагони пасажирського типу).

2.2.5. *Спеціальний рухомий склад*, а саме:

- самохідний рухомий склад – мотовози, дрезини, спеціальні автомотриси для перевезення матеріалів, потрібних для виконання робіт, або доставки працівників підприємств до місця робіт, залізнично-будівельні машини, що мають автономний двигун з власною тягою у транспортному режимі;

- несамохідний рухомий склад – залізнично-будівельні машини без власної тяги в транспортному режимі, причепи та інший спеціальний рухомий склад, призначений для виконання робіт з утримання, обслуговування й ремонту споруд та пристроїв залізниць, що включені до господарчого поїзда.

2.3. Крім одиниць рухомого складу на страхування приймаються також **контейнери**.

2.4. Вищевказані залізничні транспортні засоби приймаються на страхування за умови їх знаходження в технічно справному стані та використання за призначенням згідно з чинним законодавством України та іншими нормативними актами.

Залізничний транспортний засіб приймається на страхування включаючи його корпус, внутрішні приміщення разом з проводкою, ізоляцією, оздобленням, пристроями та системами, головні і допоміжні механізми, котли, дизель-генератори й інше обладнання та спорядження.

2.5. Якщо це передбачено Договором страхування, предметом страхування можуть бути також майнові інтереси Страхувальника, що не суперечать чинному законодавству, пов'язані з наступними **витратами** при настанні страхового випадку:

2.5.1. Витрати на заходи, що спрямовані на рятування застрахованих залізничних транспортних засобів з метою зменшення збитків.

2.5.2. Витрати, що пов'язані з очищенням, прибиранням, демонтажем пошкоджених внаслідок настання страхового випадку залізничних транспортних засобів.

2.5.3. Витрати, що пов'язані з транспортуванням матеріалів, вузлів та деталей до місця проведення ремонтних робіт.

3. ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ СТРАХОВОЇ СУМИ. ФРАНШИЗА.

3.1. **Страхова сума** - грошова сума, в межах якої Страховик відповідно до умов страхування зобов'язаний провести виплату страхового відшкодування при настанні страхового випадку.

3.2. **Розмір страхової суми** визначається при укладанні Договору страхування за згодою між Страховиком і Страхувальником у межах дійсної вартості залізничних транспортних засобів, яка визначається на основі цін та тарифів, діючих на момент страхування (за даними бухгалтерського обліку, довідок-рахунків, товарних накладних, даних експертної оцінки, вартості аналогічних нових залізничних транспортних засобів з урахуванням зносу та інших документів).

3.3. Страхова сума встановлюється окремо для кожного залізничного транспортного засобу (одиниці рухомого складу, контейнеру), із зазначених в Договорі страхування.

3.4. Страхова сума за бажанням Страхувальника може бути встановлена у розмірі повної дійсної вартості залізничного транспортного засобу або у певній її частці (відсотку), але не менш 50,0 % повної дійсної вартості.

3.5. При страхуванні залізничних транспортних засобів, якими Страхувальник користується за договорами оренди, найму чи лізингу, страхова сума не повинна перевищувати суму, в межах якої Страхувальник несе відповідальність за цей засіб перед особою, яка надала його у користування.

3.6. При страхуванні витрат Страхувальника згідно з п.2.5. цих Правил, страхова сума встановлюється окремо, у розмірі, що не перевищує 30,0 (тридцять) відсотків страхової суми, встановленої для залізничних транспортних засобів.

3.7. При укладанні Договору страхування, за згодою Сторін, може бути встановлена **франшиза (умовна чи безумовна)** – частина збитків, що не відшкодовується Страховиком при настанні страхового випадку.

Франшиза може бути встановлена як в абсолютній величині, так і у процентному відношенні до страхової суми.

• **Умовна франшиза** – Страховик не несе відповідальність за збитки, які не перевищують розмір франшизи, та зобов'язаний відшкодувати збиток повністю, якщо сума збитку перевищує розмір встановленої франшизи.

• **Безумовна франшиза** – Страховик зобов'язаний відшкодувати збиток за вирахуванням встановленої франшизи.

Франшиза встановлюється у кожному випадку завдання збитку за окремими ризиками або за усіма ризиками разом.

3.8. Після виплати страхового відшкодування, страхова сума за Договором страхування зменшується на суму виплаченого відшкодування.

У цьому випадку Страхувальник за згодою Страховика може відновити розмір страхової суми шляхом укладання Додаткової угоди на строк, що залишився до кінця дії Договору страхування, та сплати додаткового страхового платежу.

4. СТРАХОВИЙ ТАРИФ. СТРАХОВИЙ ПЛАТІЖ.

4.1. **Страховий тариф** - ставка страхового внеску з одиниці страхової суми за визначений період страхування.

Страхові тарифи обчислюються Страховиком актуарно (математично) на підставі відповідної статистики настання страхових випадків.

4.1.1. Конкретний розмір страхового тарифу визначається при укладанні Договору страхування в залежності від ступеня ризику (типу / моделі залізничних транспортних засобів, строку та умов їх експлуатації, технічного стану рухомого складу, розміру безумовної франшизи, строку страхування, статистики збитків і т.ін.).

Базові страхові тарифи наведені в Додатку № 1 до цих Правил.

4.2 **Страховий платіж** (страховий внесок, страхова премія) – плата за страхування, яку Страхувальник зобов'язаний внести Страховику згідно з Договором страхування.

Страховий платіж обчислюється виходячи зі страхової суми та страхового тарифу.

4.2.1. Страховий платіж сплачується Страхувальником шляхом безготівкового перерахунку на поточний рахунок Страховика у грошовій одиниці України.

4.2.2. За згодою Сторін страховий платіж сплачується одноразово або частинами. Розмір та термін сплати чергових частин страхового платежу зазначаються в Договорі страхування.

5. СТРАХОВІ РИЗИКИ. СТРАХОВІ ВИПАДКИ.

5.1. **Страховий ризик** – певна подія, на випадок якої проводиться страхування і яка має ознаки ймовірності та випадковості настання.

5.2. **Страховий випадок** – подія, передбачена Договором страхування, яка відбулася і з настанням якої виникає обов'язок Страховика здійснити виплату страхового відшкодування Страхувальнику або Вигодонабувачу.

5.3. Страхування за цими Правилами здійснюється на випадок пошкодження, знищення або втрати залізничного транспортного засобу внаслідок наступних подій:

5.3.1. **Зіткнення** – зустрічне, попутне чи бокове зіткнення поїзда / рухомого складу залізничного транспорту з іншим, що рухається, зупиненим або залишеним на залізничній колії поїздом / рухомим складом залізничного транспорту чи механічним самохідним засобом або до зіткнення з автомобільним транспортом.

5.3.2. **Схід з рейок** поїзда / рухомого складу залізничного транспорту – подія, яка призвела до втрати взаємодії хоча б одного колеса рухомого складу залізничного транспорту з рейкою в результаті зміщення колеса від свого нормального положення щодо головки рейки, що не пов'язано із протиправними діями третіх осіб або зіткненням.

5.3.3. **Стихійні явища** – ураган, вихор, смерч, буря, шторм, град, злива, тиск снігового шару, паводок, землетрус, зсув, сель, гірський обвал і схід лавин та інших стихійних явищ, якщо вони передбачені умовами страхування.

5.3.4. **Вогонь** (пожежа, вибух, самозаймання, удар блискавки), крім його виникнення в результаті протиправних дій третіх осіб.

5.3.5. **Падіння предметів** – самовільне падіння будь-яких предметів на залізничний транспортний засіб, що не пов'язане зі стихійними явищами, у т.ч. падіння пілотованих літаючих об'єктів, їх уламків або вантажу.

5.3.6. **Протиправні дії третіх осіб**, що призвели до пошкодження або знищення залізничного транспортного засобу (у т.ч. вандалізм, розбій, підпал).

5.3.7. **Руйнування мостів, обвал тунелів.**

5.3.8. **Відмова агрегатів, систем, вузлів та механізмів.**

5.3.9. **Пропажа** рухомого складу безвісти – коли залізничний рухомий склад не прибув у пункт призначення і заходи з його розшуку протягом 40 діб не дали результатів

або його розшук офіційно припинено до закінчення зазначеного строку.

6. ВИКЛЮЧЕННЯ ІЗ СТРАХОВИХ ВИПАДКІВ І ОБМЕЖЕННЯ СТРАХУВАННЯ.

6.1. **До страхових випадків не відносяться** і Страховик не відшкодовує збитки, що заподіяні внаслідок:

6.1.1. Навмисних дій або бездіяльності, грубої необережності та недбалості Страхувальника чи Вигодонабувача (їх працівників), а також порушення встановлених правил експлуатації залізничних транспортних засобів.

6.1.2. Використання залізничних транспортних засобів, що знаходяться у технічно несправному або аварійному стані, а також не за призначенням.

6.1.3. Керування залізничним транспортним засобом особою, яка знаходиться в стані алкогольного сп'яніння, під впливом наркотичних чи токсичних речовин або під впливом лікарських препаратів, що знижують швидкість реакції і увагу, а також особою, яка не має відповідного права на керування цим (таким) транспортним засобом.

6.1.4. Прояву природних властивостей матеріалів, з яких виготовлені конструктивні елементи залізничного транспортного засобу: корозія, гниття, старіння, знос і т. ін.

6.1.5. Порушення правил пожежної безпеки та правил перевезення вибухових, легкозаймистих, радіоактивних, отруйних та інших небезпечних вантажів залізничними транспортними засобами.

6.1.6. Прямого або непрямого впливу атомного вибуху, радіації або радіоактивного випромінювання, радіоактивного чи хімічного забруднення, застосування атомної енергії.

6.1.7. Воєнних дій будь-якого роду, громадянських заворушень, повстань, страйків, заколотів, державного перевороту, терористичних актів та їх наслідків.

6.1.8. Дії мін, бомб, снарядів та інших знарядь війни.

6.1.9. Конфіскації, націоналізації, арешту та інших подібних заходів політичного характеру, що здійснюються згідно з розпорядженнями військової чи цивільної влади.

6.1.10. Протиправних дій державних органів та органів місцевого самоврядування, в тому числі внаслідок видання протиправних нормативних документів і розпоряджень.

6.2. Не підлягають відшкодуванню:

6.2.1. Штрафи, пені та інші стягнення.

6.2.2. Збитки і витрати, пов'язані зі спричиненням шкоди навколишньому природному середовищу внаслідок страхового випадку.

6.2.3. Моральна шкода.

6.2.4. Збитки внаслідок події, яка відбулася до початку або після закінчення дії Договору страхування.

6.2.5. Збитки внаслідок події, яка відбулася за межами місця (території) дії Договору страхування.

6.2.6. Збитки і витрати, які Страхувальник зобов'язаний відшкодувати власнику іншого рухомого складу залізничного транспорту / поїзда внаслідок зіткнення.

6.2.7. Збитки і витрати, які Страхувальник зобов'язаний відшкодувати третім особам внаслідок нанесення шкоди їх життю, здоров'ю та/або майну.

6.3. Договором страхування можуть передбачатись додаткові виключення із страхових випадків, що не суперечать чинному законодавству України і цим Правилам.

6.4. Не приймаються на страхування залізничні транспортні засоби, які:

6.4.1. Підлягають конфіскації на підставі рішення суду, що набуло законної сили.

6.4.2. Використовуються для робіт (процесів), що не передбачені заводською конструкцією.

6.4.3. Є музейними експонатами, незалежно від того, в робочому вони стані чи ні, якщо інше не передбачено Договором страхування.

7. СТРОК ТА МІСЦЕ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ.

7.1. Договір страхування може бути укладено строком від 1 м-ця до 1 (одного) року.

7.2. Договір страхування набирає чинності з моменту внесення першого страхового платежу, якщо інше ним не обумовлено.

Днем сплати страхового платежу при безготівковій формі сплати вважається день зарахування грошових коштів на поточний рахунок Страховика.

7.3. Місцем дії Договору страхування є територія України, якщо інше ним не обумовлено. Умовами страхування можуть встановлюватись обмеження щодо території дії Договору страхування (маршрут перевезення, територія станції, тощо).

Якщо застраховані засоби залізничного транспорту вилучаються з визначеної у Договорі території страхування чи змінюється маршрут руху поїзда без повідомлення про це Страховика, страховий захист таких транспортних засобів припиняється.

8. ПОРЯДОК УКЛАДАННЯ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ ТА УМОВИ ПРИПИНЕННЯ ЙОГО ДІЇ.

8.1. **Договір страхування** – це письмова угода між Страхувальником і Страховиком, згідно з якою Страховик бере на себе зобов'язання у разі настання страхового випадку здійснити виплату страхового відшкодування Страхувальнику або Вигодонабувачу, а Страхувальник зобов'язується сплачувати страхові платежі у визначені строки та виконувати інші умови Договору.

8.2. Договір страхування укладається на підставі письмової заяви Страхувальника за формою, що встановлена Страховиком, в якій мають бути зазначені відомості про Страхувальника, опис предмету страхування, особливості експлуатації залізничних транспортних засобів, строк страхування, територія страхування, тощо.

8.2.1. До заяви додається список залізничних транспортних засобів, що підлягають страхуванню із зазначенням їх реєстраційного номера і вартості кожної одиниці, а також копії:

- технічного паспорта залізничного транспортного засобу;
- документу, що підтверджує майновий інтерес Страхувальника на залізничний транспортний засіб, якщо Страхувальник не є його власником (договір оренди, лізингу, тощо).

Заява Страхувальника є невід'ємною частиною Договору страхування.

8.3. Страхувальник несе відповідальність за достовірність і повноту наданої інформації щодо предмета страхування.

8.4. За вимогою Страховика Договір може укладатися з оглядом (експертизою) залізничних транспортних засобів, що страхуються.

8.5. При укладанні Договору страхування Страховик має право запросити у Страхувальника-юридічної особи баланс та довідку про його фінансовий стан, підтверджені аудитором (аудиторською фірмою), та фінансову звітність за останні три роки, а також інші документи, що дозволяють оцінити ступінь ризику.

8.6. Якщо після укладання Договору страхування відбудуться істотні зміни обставин, які збільшують ступінь ризику та обсяг можливих збитків у разі настання страхового випадку, Страховик має право внести зміни до умов страхування і нарахувати додатковий страховий платіж.

Відмова Страхувальника від внесення змін до умов страхування та/або від сплати додаткового страхового платежу дають Страховику право на дострокове припинення дії Договору страхування з моменту настання вказаних змін.

8.7. Факт укладання Договору страхування може посвідчуватись страховим свідоцтвом (полісом, сертифікатом), що є формою Договору страхування.

8.8. Договір страхування, за яким виплачено страхове відшкодування, зберігає чинність до кінця обумовленого строку його дії і Страховик несе за ним відповідальність в межах суми, що є різницею між страховою сумою та сумою виплаченого страхового відшкодування.

8.9. Зміни та доповнення, що вносяться до Договору страхування після його укладання, оформлюються Додатковими угодами за підписами обох Сторін і стають невід'ємною його частиною.

8.10. **Дія Договору страхування припиняється та втрачає чинність** за згодою Сторін, а також у разі:

- 1) закінчення строку його дії;
- 2) виконання Страховиком зобов'язань перед Страхувальником у повному обсязі;
- 3) несплати Страхувальником страхового платежу. При цьому Договір вважається достроково припиненим у випадку, якщо перший (або черговий) страховий платіж не був сплачений за письмовою вимогою Страховика протягом 10 (десяти) робочих днів з дня пред'явлення такої вимоги Страхувальнику, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування;
- 4) ліквідації Страхувальника - юридичної особи за винятком випадку, передбаченого ст. 23 Закону України «Про страхування»;
- 5) ліквідації Страховика у порядку, встановленому законодавством України;
- 6) прийняття судового рішення про визнання Договору страхування недійсним;
- 7) в інших випадках, передбачених законодавством України.

8.11. **Дію Договору страхування може бути достроково припинено** за вимогою Страхувальника або Страховика, якщо це передбачено умовами Договору страхування.

Про намір достроково припинити дію Договору страхування будь-яка Сторона зобов'язана повідомити іншу не пізніше, як за 30 календарних днів до дати припинення дії Договору страхування, якщо інше ним не передбачено.

8.11.1. У разі дострокового припинення дії Договору страхування *за вимогою Страхувальника*, Страховик повертає йому страхові платежі за період, що залишився до закінчення дії Договору з вирахуванням нормативних витрат на ведення справи, визначених при розрахунку страхового тарифу, фактичних виплат страхового відшкодування, що були здійснені за цим Договором страхування. Якщо вимога Страхувальника обумовлена порушенням Страховиком умов Договору страхування, то останній повертає Страхувальнику сплачені ним страхові платежі повністю.

8.11.2. У разі дострокового припинення дії Договору страхування *за вимогою Страховика*, Страхувальнику повертаються повністю сплачені ним страхові платежі. Якщо вимога Страховика обумовлена невиконанням Страхувальником умов Договору страхування, то Страховик повертає йому страхові платежі за період, що залишився до закінчення дії Договору, з вирахуванням нормативних витрат на ведення справи, визначених при розрахунку страхового тарифу, фактичних виплат страхового відшкодування, що були здійснені за цим Договором страхування.

8.11.3. Не допускається повернення коштів готівкою, якщо платежі було здійснено в безготівковій формі, за умови дострокового припинення Договору страхування.

8.12. **Договір страхування вважається недійсним** з моменту його укладання у випадках, передбачених Цивільним кодексом України, а також:

- 1) у разі, якщо його укладено після страхового випадку;
- 2) якщо предметом Договору страхування є транспортні засоби, які підлягають конфіскації на підставі судового вироку або рішення, що набуло законної сили.

Договір страхування визнається недійсним у судовому порядку.

9. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН.

9.1. Страховик зобов'язаний:

9.1.1. Ознайомити Страхувальника з умовами та Правилами страхування.

9.1.2. Протягом 2 (двох) робочих днів, як тільки стане відомо про настання страхового випадку, вжити заходів щодо оформлення всіх необхідних документів для своєчасного здійснення виплати страхового відшкодування Страхувальнику або Вигодонабувачу.

9.1.3. При настанні страхового випадку здійснити виплату страхового відшкодування у передбачений Договором страхування строк. Страховик несе майнову відповідальність за несвоєчасну виплату страхового відшкодування шляхом сплати Страхувальнику неустойки (штрафу, пені), розмір якої визначається умовами Договору страхування або законом.

9.1.4. Відшкодувати витрати, понесені Страхувальником при настанні страхового випадку щодо запобігання або зменшення збитків, якщо це передбачено умовами Договору страхування.

9.1.5. За заявою Страхувальника у разі здійснення ним заходів, що зменшили страховий ризик, або збільшення вартості залізничних транспортних засобів переукласти з ним Договір страхування.

9.1.6. Не розголошувати відомості про Страхувальника та його майнове становище крім випадків, встановлених законом.

9.2. Страховик має право:

9.2.1. Перевіряти достовірність наданої Страхувальником інформації, виконання ним умов Договору страхування, а також корегувати умови Договору страхування за згодою Страхувальника, якщо в період його дії відбудеться зміна ризику або обсягу страхової відповідальності Страховика.

9.2.2. У разі необхідності робити запити про відомості, пов'язані зі страховим випадком, до правоохоронних органів та інших компетентних органів, що володіють інформацією про обставини страхового випадку, а також самостійно з'ясовувати причини та обставини страхового випадку.

9.2.3. Здійснювати огляд виробничих технологічних ланок, що пов'язані з використанням залізничних транспортних засобів в будь-який час, повідомляти Страхувальника про виявлені несприятливі обставини і давати рекомендації щодо їх усунення з метою запобігання настанню страхових випадків. Якщо Страхувальник відмовляється виконувати такі рекомендації Страховика, останній має право достроково припинити дію Договору страхування.

9.2.4. Здійснювати огляд залізничних транспортних засобів Страхувальника при укладанні Договору страхування, в період його дії та після настання події, що має ознаки страхового випадку.

9.2.5. Відмовити у виплаті страхового відшкодування відповідно до п.13.4. цих Правил.

9.2.6. У разі виникнення причин для сумніву в обґрунтованості (законності) виплати страхового відшкодування, відстрочити його виплату до отримання підтвердження або спростування цих причин відповідними органами, але не більш ніж на 30 (тридцять) календарних днів з дати надання Страхувальником усіх необхідних документів.

9.2.7. Затримати виплату страхового відшкодування, якщо проти Страхувальника порушено кримінальну справу з причин, які мають відношення до збитку.

9.2.8. Давати рекомендації, направлені на зменшення збитку, проводити спільні розслідування, експертні перевірки.

9.2.9. Вимоги (регресу) до особи, винної в настанні страхового випадку.

9.3. Страхувальник зобов'язаний:

9.3.1. Своєчасно вносити страхові платежі.

9.3.2. При укладанні Договору страхування надати Страховику інформацію про всі відомі йому обставини, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику, і надалі інформувати його про будь-яку зміну страхового ризику.

До істотних змін ступеня страхового ризику відносяться:

- перехід застрахованих транспортних засобів до іншої особи;
- передача транспортного засобу в заставу або оренду;
- зміна місця (території) страхування;
- ремонт транспортного засобу.

9.3.3. Повідомити Страховика про інші чинні договори страхування щодо предмета Договору страхування.

9.3.4. Вживати всіх необхідних і розумних заходів щодо запобігання та зменшення збитків, завданих внаслідок настання страхового випадку. Виконувати рекомендації компетентних органів і представників Страховика щодо запобігання додаткових збитків.

9.3.5. Повідомити Страховика про настання страхового випадку протягом 2 (двох) робочих днів, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування.

9.3.6. Використовувати залізничні транспортні засоби тільки за прямим призначенням, забезпечувати їх охорону, зберігання, експлуатацію та обслуговування згідно з нормативними документами.

9.3.7. Зберігати пошкоджені залізничні транспортні засоби у тому вигляді, в якому вони опинились після страхового випадку, до прибуття представника Страховика, якщо таке зберігання не збільшує розмір збитку та не суперечить вимогам безпеки.

9.3.8. Виконувати вимоги Законів України «Про транспорт», «Про залізничний транспорт» та «Статуту залізниць України», нормативних документів, що визначають умови перевезень, користування залізничними транспортними засобами, безпеки руху, пожежної безпеки, санітарних норм та правил на залізничному транспорті і т. ін.

9.4. *Страхувальник має право:*

9.4.1. Ознайомитись з Правилами страхування та отримати роз'яснення щодо умов страхування.

9.4.2. При настанні страхового випадку отримати страхове відшкодування в межах страхової суми та в порядку і в строк, що передбачені Договором страхування.

9.4.3. При укладанні Договору страхування призначити Вигодонабувача – особу, яка має майновий інтерес у застрахованих транспортних засобах і переважне право на отримання страхового відшкодування.

9.4.4. У разі втрати оригіналу Договору страхування в період його дії, звернутися до Страховика з письмовою заявою про видачу дубліката.

З моменту видачі дубліката загублений оригінал Договору страхування втрачає свою юридичну силу.

9.4.5. Найняти незалежного експерта для визначення суми збитку.

9.4.6. Вносити пропозиції щодо змін та доповнень до умов діючого Договору страхування.

9.4.7. Оскаржити в суді рішення Страховика про відмову у виплаті страхового відшкодування або про зменшення його розміру.

9.5. Умовами Договору страхування можуть бути передбачені також інші права та обов'язки Сторін, що не суперечать діючому законодавству України.

10. ДІЇ СТРАХУВАЛЬНИКА У РАЗІ НАСТАННЯ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ.

10.1. *При настанні страхового випадку Страхувальник зобов'язаний:*

10.1.1. Вжити усіх можливих заходів щодо рятування та збереження пошкодженого транспортного засобу, усунення причин, що сприяли б виникненню додаткових збитків.

10.1.2. негайно повідомити про подію відповідні служби Залізниці, на якій стався страховий випадок, та відповідні компетентні органи, якщо подія вимагає їх втручання

(органи Міністерства внутрішніх справ України, Державний департамент пожежної охорони МНС України, гідрометеорологічний центр МНС України, Державну аварійну службу, тощо).

10.1.3. Не пізніше 2 (двох) робочих днів з дня настання події, що має ознаки страхового випадку, письмово повідомити Страховика про таку подію.

Це повідомлення повинно містити таку інформацію: тип та кількість залізничних транспортних засобів, з якими трапилась подія, яка саме, коли, де і за яких обставин відбулася, які її наслідки.

10.1.4. Протягом погоджених зі Страховиком строків, зберігати незмінними пошкоджені залізничні транспортні засоби, оточуючі предмети, що будь-яким чином пов'язані зі страховим випадком, до їх огляду представником Страховика.

Страхувальник має право змінювати обстановку щодо розташування залізничних транспортних засобів після страхового випадку лише виходячи з міркувань безпеки і не допущення збільшення розміру збитку.

10.1.5. Надати Страховику опис пошкоджених, знищених чи втрачених залізничних транспортних засобів, якщо інше не передбачено Договором страхування.

10.1.6. Надати Страховику (його представникам) можливість проводити розслідування обставин і причин страхового випадку та встановлення розміру збитку, брати участь у заходах щодо зменшення розміру збитку.

10.1.7. Надати залізничні транспортні засоби для огляду, проведення розслідування або експертизи представнику Страховика після настання страхового випадку, під час або після закінчення відновлювального ремонту і в інших випадках протягом дії Договору страхування та не здійснювати його ремонт без узгодження зі Страховиком.

10.1.8. Письмово узгодити зі Страховиком порядок розрахунку розміру збитку. Розрахунок може бути здійснений на підставі: калькуляції, що складена фахівцем Страховика; калькуляції чи рахунку виконавця ремонтних робіт; експертної оцінки.

10.1.9. У випадку виникнення суперечок між Сторонами щодо причин та розміру збитку, кожна із Сторін має право вимагати проведення незалежної експертизи. Незалежна експертиза здійснюється за рахунок Сторони, яка вимагала її проведення, або Сторони можуть домовитись про оплату експертизи рівними частинами.

Експертами не можуть бути особи, що є конкурентами Страхувальника або які мають з ним ділові контакти, а також працівники цих осіб.

10.2. Умовами Договору страхування можуть бути передбачені також інші дії Страхувальника при настанні страхового випадку, що не суперечать діючому законодавству України та не обмежують права Страхувальника.

11. ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЮТЬ НАСТАННЯ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ ТА РОЗМІР ЗБИТКІВ.

11.1. Перелік документів, що підтверджують факт настання страхового випадку та розмір завданого збитку у кожному конкретному випадку визначається характером страхової події.

11.2. **Основними документами**, які повинен надати Страхувальник для виплати страхового відшкодування, є :

11.2.1. Договір страхування.

11.2.2. Письмова заява Страхувальника на виплату страхового відшкодування.

11.2.3. Довідки компетентних органів (служби безпеки руху Залізниці, органів Міністерства внутрішніх справ України, Державного департаменту пожежної охорони МНС України, гідрометеорологічного центру МНС України, Державної аварійної служби, тощо) про факт, обставини, причини та наслідки страхового випадку.

11.2.4. Довідка пункту технічного обслуговування щодо технічного стану залізничних

транспортних засобів, окремих їх вузлів, агрегатів і т.ін. на момент настання події.

11.2.5. Документ, де визначено перелік знищених, пошкоджених або втрачених залізничних транспортних засобів чи їх складових частин.

11.2.6. Оригінал висновку експертної комісії, із зазначенням розміру збитку, спричиненого Страхувальнику внаслідок настання страхового випадку.

11.2.7. Кошториси, наряди-замовлення, сплачені рахунки, накладні, акти виконаних робіт та інші документи виконавця ремонтних робіт із зазначенням кількості, назв, обсягів, видів та цін деталей, робіт та матеріалів, необхідних для забезпечення відновлювального ремонту залізничного транспортного засобу.

11.2.8. Фотографії з місця події та пошкодженого залізничного транспортного засобу (його частин).

11.2.9. Інші документи на вимогу Страховика в залежності від характеру та обставин страхового випадку, що не суперечать діючому законодавству України та не обмежують прав Страхувальника.

12. ПОРЯДОК І УМОВИ ЗДІЙСНЕННЯ СТРАХОВИХ ВИПЛАТ.

12.1. **Страхове відшкодування** - грошова сума, яка виплачується Страховиком відповідно до умов страхування при настанні страхового випадку.

12.2. Страхове відшкодування підлягає виплаті після того, як повністю будуть встановлені причини та розмір збитку. Страхувальник зобов'язаний надати Страховику всі необхідні, належним чином оформлені документи, що мають відношення до страхового випадку, та для визначення розміру збитків внаслідок його настання. Неподання таких документів без поважних на це причин, дає Страховику право відмовити у виплаті страхового відшкодування повністю або в частині збитку, не підтвердженій документально.

12.3. **Розмір збитку визначається :**

12.3.1. *При знищенні / втраті* залізничного транспортного засобу – в розмірі його дійсної вартості.

12.3.2. *При пошкодженні* залізничного транспортного засобу – в розмірі витрат на його відновлення згідно з узгодженим розрахунком розміру збитку.

Витрати на відновлення передбачають:

- витрати на матеріали та запасні частини, необхідні для ремонту – за цінами на дату настання страхового випадку;
- витрати на оплату ремонтних робіт по відновленню – за тарифами на дату настання страхового випадку;
- витрати на доставку матеріалів до місця ремонту;
- інші витрати, необхідні для відновлення застрахованих залізничних транспортних засобів до стану, в якому вони знаходились безпосередньо перед настанням страхового випадку.

Якщо виконується заміна пошкоджених частин незалежно від того, чи був можливий їх ремонт без загрози безпеці експлуатації транспортних засобів, Страховик відшкодовує Страхувальнику вартість ремонту цих частин, але не вище вартості їх заміни.

Якщо інше не передбачено умовами Договору страхування, з розміру відшкодування витрат на відновлення транспортних засобів вираховується сума зносу частин, що замінюються у процесі ремонту вузлів, агрегатів та деталей. Розмір вирахувань розраховується виходячи з дійсної вартості цих частин на день настання страхового випадку і їх первісної вартості.

12.4. **До розміру збитку не включаться** вартість:

- профілактичного ремонту і технічного обслуговування залізничного транспортного засобу, що не викликані настанням страхового випадку;
- тимчасового (допоміжного) ремонту або відновлення залізничного транспортного

засобу;

- робіт, що пов'язані з переобладнанням залізничного транспортного засобу, ремонтом або заміною його окремих частин, деталей і приладдя внаслідок їхнього зносу, технічного браку, поломки та інше;
- будь-яких робіт, безпосередньо не пов'язаних з фактом настання страхового випадку;
- заміни замість ремонту тих чи інших вузлів та агрегатів у зборі через відсутність у виконавця ремонтних робіт необхідних запасних частин і деталей для ремонту цих вузлів та агрегатів;
- додаткових витрат, що викликані терміновістю проведення робіт, удосконаленням або зміною попереднього стану залізничного транспортного засобу та інших, що не обумовлені страховим випадком;
- витрат на заробітну плату й постачання машиністів, провідників та інших спеціалістів.

12.5. **Сума страхового відшкодування** визначається в межах встановленої у Договорі страхування страхової суми, виходячи з розміру завданого збитку та враховуючи:

- 1) суми проведених виплат страхового відшкодування на день страхового випадку;
- 2) розмір франшизи, обумовленої Договором страхування;
- 3) величину зносу залізничного транспортного засобу (його частин, вузлів, деталей, пристроїв) на дату настання страхового випадку, якщо інше не передбачено Договором страхування;
- 4) залишкову вартість вузлів, деталей та устаткування, що придатні для подальшого використання або реалізації;
- 5) пропорційне відношення страхової суми до дійсної вартості залізничного транспортного засобу (у випадку встановлення страхової суми у певній частці від дійсної вартості транспортного засобу);
- 6) суму, що відшкодована Страхувальнику особою, винною у настанні страхового випадку.

12.6. Страховик має право утримати зі страхового відшкодування несплачені чергові частини страхового платежу (у разі сплати його частинами), якщо виплата страхового відшкодування здійснюється до настання строку їх сплати.

12.7. Якщо на день настання страхового випадку відносно залізничних транспортних засобів діяли інші договори страхування, страхове відшкодування визначається Страховиком пропорційно відношенню розміру страхової суми за укладеним ним Договором страхування до загального розміру страхових сум за всіма договорами страхування, що діяли відносно даного предмета страхування.

При цьому загальна сума страхового відшкодування, виплачена усіма Страховиками, не може перевищувати обсягу збитків, фактично завданих Страхувальнику.

12.8. Якщо це передбачено умовами Договору страхування, відшкодуванню також підлягають витрати Страхувальника, зазначені в п.2.5. цих Правил.

Страховик несе відповідальність щодо вказаних витрат у межах страхової суми, окремо встановленої у Договорі страхування для таких витрат.

12.9. Сума страхових відшкодувань за одним або кількома страховими випадками не може бути більшою за страхову суму, встановлену Договором страхування.

12.10. Розрахунок збитків та страхового відшкодування зазначається в Страховому акті, який складає Страховик і який є підставою для здійснення виплати страхового відшкодування.

12.11. Після здійснення виплати страхового відшкодування до Страховика, в межах виплаченої суми, переходить право вимоги (регресу) до особи, відповідальної за спричинений збиток, якщо інше не передбачено Договором страхування.

Страхувальник повинен передати Страховику всі необхідні документи для реалізації такого права.

13. СТРОК ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ ПРО ЗДІЙСНЕННЯ АБО ВІДМОВУ У ЗДІЙСНЕННІ СТРАХОВИХ ВИПЛАТ.

13.1. З моменту отримання всіх необхідних, належним чином оформлених документів, Страховик протягом 10 (десяти) робочих днів приймає рішення про здійснення чи відмову у здійсненні виплати страхового відшкодування.

13.2. Після прийняття рішення про здійснення виплати страхового відшкодування, Страховик протягом 10 (десяти) робочих днів складає Страховий акт і здійснює виплату страхового відшкодування Страхувальнику або Вигодонабувачу.

13.3. Якщо прийнято рішення про відмову у здійсненні виплати страхового відшкодування, Страховик протягом 5 (п'яти) робочих днів повідомляє про це Страхувальника письмово з обґрунтуванням причин відмови.

13.4. **Підставою для відмови у виплаті** страхового відшкодування є:

13.4.1. Навмисні дії Страхувальника або Вигодонабувача (їх працівників), спрямовані на настання страхового випадку. Зазначена норма не поширюється на дії, пов'язані з виконанням ними громадянського чи службового обов'язку, в стані необхідної оборони (без перевищення її меж) або захисту майна, життя, здоров'я, честі, гідності та ділової репутації. Кваліфікація таких дій встановлюється відповідно до чинного законодавства України.

13.4.2. Подання Страхувальником свідомо неправдивих відомостей про предмет Договору страхування або про факт настання страхового випадку.

13.4.3. Несвоєчасне повідомлення Страхувальником про настання страхового випадку без поважних на це причин або створення Страховику перешкод у визначенні обставин, характеру та розміру збитків.

13.4.4. Отримання Страхувальником повного відшкодування збитків від особи, винної у їх заподіянні.

13.4.5. Пошкодження, знищення або втрата залізничного транспортного засобу внаслідок службової недбалості, тобто невиконання або неналежного виконання Страхувальником (його представниками) своїх службових обов'язків. Факт недбалості встановлюється на підставі відповідних документів компетентних органів.

13.4.6. Порушення Страхувальником вимог нормативних документів, що визначають порядок і умови перевезень, користування залізничними транспортними засобами, безпеки руху, пожежної безпеки, тощо.

13.4.7. Інші випадки, передбачені законом.

13.5. Умовами Договору страхування можуть бути передбачені також інші підстави для відмови у здійсненні страхових виплат, якщо це не суперечить діючому законодавству України та не обмежує прав Страхувальника.

13.6. Відмову Страховика у виплаті страхового відшкодування може бути оскаржено Страхувальником у судовому порядку.

14. ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ СПОРІВ.

14.1. Усі спори щодо дотримання Сторонами умов Договору страхування, причин та розмірів збитку розглядаються і вирішуються шляхом переговорів, у т.ч. із проведенням (у разі необхідності) незалежної експертизи, а при не досягненні згоди – у судовому порядку відповідно до вимог чинного законодавства України.

14.2. Строк позовної давності щодо вимоги Страхувальника (Вигодонабувача) до Страховика про здійснення виплати страхового відшкодування регламентується чинним законодавством України.

15. ОСОБЛИВІ УМОВИ.

15.1. Зміни та доповнення до цих Правил в обов'язковому порядку узгоджуються з уповноваженим органом у справах нагляду за страховою діяльністю.

15.2. Внесення змін до Правил страхування не впливає на дію Договорів страхування, які були укладені до дати їх внесення.

15.3. Усі доповнення і зміни до Договору страхування дійсні, якщо вони виконані у письмовій формі та підписані уповноваженими представниками Сторін.

15.4. Права та обов'язки Страховика та/або Страхувальника, підстави для відмови у здійсненні страхових виплат, зазначені у цих Правилах, але які не передбачені Законом України «Про страхування», з метою їх правозастосування, повинні бути передбачені Договором страхування, якщо вони не суперечать закону.

15.5. Договором страхування може бути передбачено, що Сторони залишають за собою право припинити взаємні обов'язки за Договором страхування у випадку введення особливого положення та інших надзвичайних заходів, об'явлених у встановленому порядку, а також у випадку дії непереборної сили, настання якої неможливо упередити, запобігти або уникнути – форс-мажор. Сторони повертаються до виконання своїх зобов'язань за Договором страхування після закінчення дії таких обставин.

15.6. Договором страхування можуть бути передбачені інші особливі умови страхування, якщо вони не суперечать чинному законодавству України.